

Titel: Velmeent Svar til den Russiske Bagtalere. Af Sandheds-Elskere.

Citation: "Velmeent Svar til den Russiske Bagtalere. Af Sandheds-Elskere.", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 4*, Borups Efterleverske, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_004-shoot-workid1_004_007.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 4

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Velmeent Svar til den Af Sandheds-Elskere.

**Kiøbenhavn, 1771. Trtkt hos F.L, Borups
Efterleverske, boende i store Helliggeist-
Strædet.**

2
3

Fortale.

Da jeg siden jeg udgav mit første Skrift, og saalænge jeg har bleven ved at skrive, bestandig har været plaget af Hovedpine, Øienpine, Tandpine, Rykværk, Mavepine, Tarmepine, Longepine, Nyrepine, Ligtorne & c., hvilket nær for Tiden havde kundet lagt mig i Graven, saa har jeg for nogen Tiid ladet min Pen ligge, for igien at komme til min

4

førrige Helbred, jeg lod ei saa snart af at skrive, førend Pinerne forlode mig, mine Kræfter kom igien, kort sagt, jeg blev frisk, hvad Under da om jeg lod reent af at bruge min for Fædrenelandet saa nyttige Pen, naar jeg saa tydelig mærker dens Virkninger, dog endnu en, men og sidste Gang skal jeg som en Martyr stride for mit Fædrene lands Ære; ak jeg føler alt Smerterne, jo længer jeg skriver, jo stærkere bliver de, dog det gælder om mit Fædrene Lands Ære,

Det er og ingen ringe Fiende jeg har med at gjøre, en Rus — en reisende Rus — ja maaskee en Spion, uden Tvil maa det nok være saa; Hør min høitalende og pralende Hr. Rus! herved erklærer jeg den offensive Krig, jeg skal vise Dem at her er og Folk oppe i Kiøbenhavn, kom De kun! uden at være undseelig, De kan slaaes til Hest eller Fods, for en Pistol etter Kaarde, dog (om Dem saa synes,) er det nok best med Pennen; thi dertil synes mig vi ere nok begge best skikkede: der-

5

Fortale.

som de vil bæere mig med deres mundtlige Samtale, da er jeg at finde enten i k - lle eller hos Skomageren i store Grønnegade; thi jeg tviler ingenlunde om at De jo er her i Byen, endskiønt De kaldes og maaskee virkelig er en Rus; eftersom De allerede har lovet os en Oversættelse af deres Skrift, dog dersom samme ei endnu er under Pressen, saa spar den Umage; thi vi har i Sandhed politiske Kandestøbere — Skomagere, — Skr. nok foruden. — Forresten kan jeg ei negte, at De jo har en god Ansatz til at skrive; men De maae tage dem noget mere i Agt, og tillige læse gode Skrifter, hvorved Deres Smag vil blive mere forbædret, da de har ladet sig merke med, at de forstaaer 'dansk, saa vil jeg henvise Dem til Junior Philopatris; og hans andet Stykke, som indeholder 10 oeconomiske Anmærkninger, der vil De faae en langt grundigere Indsigt i den danske, og for en Deel i vestindiske Oeconomie; — Krabben-Eiland er et deiligt og feet Land. — Forsvar for

6

Fortale.

Fanden og Erindring til de unge Jurister, — der ville De faae Smag paa en ziirlig og smuk Skrivemaade. — Heldhestens, Lygtemandens og Varulvens Historie, Samtale imellem Kaffe-Randen og Thee potten, — og andre saadanne Skrifter. — Læs dem for alting vel førend De skriver noget mere; thi jeg raader Dem det som en Ven; thi omendskiønt jeg er deres Fiende paa mit Fædrenelands Vegne, saa dog deres Ven propter comunia Studia, ak mine Tarme! De maa ikke blive vreed, at jeg undertiden irettesætter Dem; thi De bar taget mærkelig Feil mange Stæder, og viist, hvor lidet Indsigt De har i Statssager. — Sat Sapiienti! Det er en horribel Kulde i April-Maaned. — Ærterne bliver sildig saae. — Et Læs Tørv koster 9 Mark. — Et Tønde Rug 7 Rixd. — Ak min Mave!—

7

Hør min gode Rus! det første Stæd, Hvor Du taler om en slet Karl, som en Spion, som en Forræder, som en Ignorant, det er Din Fortale, hvor Du taler om Trykke-Frieheden, om Philopatreias, Du kalder hans Skrift for noget elendigt Tøi; med hvad Rimmelighed og paa hvad Grund vover Du dette? Er det ei ham, som allerførst har brækket Isen? Har vi ei ham at takke for en Philodani? Hvilket Skrift? Og Du er endda saa dristig, at Du tør laste det, Du siger at Philopatreias er kommet i Irgange, hvoraf han ei saa let vil flippe ud, men slipper han ikke med Æren og hele Øren, naar han meget viselig overlader Sagen og Materien til sin Efterfølgere at udføre? (see Junior Philopatreias om Bankefisken, om Laane-Baqven og om Smørret,) Naar

8

Philodanus taler om at fastsette et vist Antal af Kiøbmænd i de smaae Kiøbstæder, da har han gandske Ret deri; thi saasart der er 3, 4, 6 eller flere Kræmmere i en lille

Kiøbstæd, saa stræber den ene dog at give bedre Kiød end den anden, og altsaa seer Du at Din Grund duer slet intet; thi hvor kiøberes Antal i og omkring en Uden Kiøbstæd er lidet der maa Kiøbmændenes Tal ogsaa indskrænkes, ifald de ellers skal leve; thi disses Tal maa nødvendig henge af hines, (see videre herom Junior Philopatreias, Aandens Tale til Smauserne) af! de ford — de — de — Ligtorne! Du laster alle de Skrifter, som Trykke-Frieheden har givet os, uden maaskee engang at have læst dem, undtagen nogle faae, dem Du har anført, og det er just det værste for Dig, at Du har udvalgt de flettteste! nei, læs Junior Philopatreias, hans 10 Anmærkninger, over Brændeviin, Senop, Smør, Humle, Bankefisk — Laane Banqven & c. hans Forsvar for Fanden, den forherede Dreng. Philoclerisias. Jeppe Vægter. Ole Smedesvends Begrædelse over Risengrød. Den gierriges Urtepotte, med flere samme Slags, naar Du har læst dem, saa vil Du faae andre Tanker, min gode Rus! hvor vil Du da blive beskiemmet, naar Du faar at see, hvor skammelig Du bar taget Feil (see mere herom

9

i det Capitel om korntyvene i Dannemark) Veed Du vel den Straf Du hermed efter vores Lov har fortient? See L. 611 — 2. Saarer man en anden af Vaade Mod sin Tanke og Villie &c. — Widere 6 — 10 — 6. Bider Hund anden Mands qvgæg ihiel, eller jage der i Uføre, da bøde den & c. Sat Sapienti. —

Nu kommer vi da til det første Brev, Du fortæller os, at Du paa Din Reise har været meget plaget af Søs-Syge, dersom Du oftere skulle plages deraf, saa raader jeg Dig, at Du forsyner Dig førend Du gaaer til Søes med gammel Rom, af den til 8 Skilling Porren, naar Du da merker at det qualmer for Dit Hierte, saa maa Du tage en god Dosis deraf, og tykke brav Tobak dertil. Du opholder Dig meget over, at en ung Officier paa 20 Aar holt Vagt ved Toldboden, Du skulde lade Dig mælde, saa havde man vist nok foranstaltet en Capitains Vagt derhen, forat modtage Dig. Du er vreed for han ikke forstod tydst, men hvortil behøves det, naar han ikkuns i en omendskiønt undertiden Hiertelig spæd, dog myndig Tone forstaaer ar udraabe: Richt dich! pressentier daß Gevehr! Gott verdam mir! Gerade auf! & c. er det ei nok! Du lader som Du er vreed paa Politie-Mesteren, fordi han ei her som i Lybek har for-

10

anstaltet ordentlige Dragere, hvoraf kommer det? Her i Byen er Strand-Cassetter nok, som ofte gjør deres Arbeide meget lettere end Dragerne i Lybek eller i Hamborg, der er kuns meget faae af saadanne, altsaa maa jo vel Politiet der være betænkt paa Middel til at befordre Fremmede, hvoraf I dog ei i Lybek skal rose Eder; thi der maa man give 4 Mark 8 Skilling for Milen, og det er endda undertiden; en Lykke ar faae en Vogn der, naar man vil reise. — Overalt maa Du være en stor Nar, at Du ville lade 20 bære det Reise-Tøi, som magelig efter Din egen Sigelse kunde bæres af een. Videre troer Du, at de er formeget for de Herrer Visiteurs at gaae med kaarde, men Du indseer ikke saa ligefrem Nytten deraf, naar f. Ex. de Russiske Rubler, de Engelske Lovisdors, de Danske Kroner og Dukarer, ei vil komme af sig selv, til hvad Fordeel er ikke i saadan Fald, en frygtelig Visiteur kaarde Naar Du eller en anden Contrabandist ei forstaaer Visiteur-Sproget; Sat Sapienti! see videre om Smørret og Rommen,) desuden var det jo ubilligt om de stakkels Visiteurer, som i heede Sommerdage er færdige at døe af Tørst, (perfas & nefas, han slap Lindklæder og flyede nøgen) skulde fortiene saameget, at de uden Frost og Kulde, kunde leve tykt om Vinteren. Nu kommer Du

11

da til Amalienborg og Frideriks kirke Har vel Dit hele Rusland, som Du praler saa meget om, noget saadant ar fremvise, naar den engang bliver færdig, og det vil snart skee; thi man siger: at der er allerede en Præst dertil. Videre siger Du: at Landet er udyrket; men kan Rusland vel vise sine Landsbyer saa beboede og saavel dyrkede som vore. Hvad er det Du nu siger? Her skielber jeg for Dig, Du beskylder vore Ministre for at Hvad Straf har

Du ei fortient. Lykkelig er Du om Du bliver ukiendt, see hvad Straf vores Lov dicterer 6 — 4 — 9. — Taler nogen ilde om Kongens Regjering have forbrudt Ære og Gods. Er det ikke Crimen leci Majestatis.

Hvad Du ellers taler i Dit andet Brev om Tolden og den Svig, da maa jeg (endskiønt Mod min Villie) give Dig Ret der-Udi: det er unægteligt, at dersom vor allernaadigste Sr. Dan (see videre Opdagelserne til Brændeviins-Laugets Opkomst,) tillod alle de Vahre, som vi ei selv fabriqverer og dog nødvendig behøver, at indføres imod at deraf dem blev svaret en maadelig Told, saa vilde Kongens Told-Indtrader formeres og tage til, i Stæden for at det nu kryber i Visiteurenes Lomme, som Kongen tilkommer, men saa skulde og enhver Visiteur, som lod noget passere Toldfrie, hvoraf der

12

skulle svares Told til Kongens Kasse, naar han blev truffen i flig Gierning, ikke slippe ringere end med at hænge, (see Junior Philopatreas Anmærkninger om den dyre Tiid, videre om Smørret) Du taler om vores General-Comerce-Colleg, hvad har Du vel derpaa at sige? Er der ikke erfarne Kiøbog Handelsmand derudi? Lad være de har maaskee alt for stor Karakter, som undertiden gjør dem efterladne i deres Forretninger. Kom til os om en halv Snees Aar, saa skal vi nok vise dig Fabriqver, det kan ikke være andet i en Tid, da alle ere lige som befængede med Patriotisme, maa den ene jo kappes med den anden om ar gjøre vel mod Fædredenelandet, (see Junior philopatreas om Manufacturerne og siste-Bløderiet.)

I Dit 3die Brev meener Du at Dannemark kunde undvære Land-Milice, naar den var forsynet med en god Søemagt, derudi har Du for saavidt Ret, saa længe NB. den lever i Fred; thi saa nytter De til slet ingen Ting, uden vor allernaadigste Konge vilde finde for Got at lade en Deel af dem transportere til Krabben -Eyland for at indtage og besætte den, der kunde anlægges en deilig Valfiske - Fangst, og Romen ville blive gør Kiøb der.

I det 4de Brev giver Du tydelig tilkiende, at Du er en Ignorant; thi Du siger at ret Videnskab er ingen Studium, og

13

hvor eller paa hvad Sted i Werden skulle der vel ei blive et Studium, ja et vigtigt Studium? I hvor tydelige og klare end en Lands-Love kan være, saa kan der immer gøres Indvendinger, (see videre Erindringer for de unge Jurister) Jeg har selv i Sinde med der første at Udgive i Trykken, en Forklaring og (Oplysning over den danske Lov, som jeg med megen Møie har samlet i Vestindien. Men hvoraf veed Du min gode Rus! hvor meget eller hvor lidet der er arbeidet paa den nye Codex, som Du kalder den, mener Du vel at vore brave Mænd skulle ville lægge Hænderne i Skiødet, nei jeg tør væde: at vi inden 2 Aar kan vise Dig vor nye Lov-Bog. Videre taler Du om at man her uddriver Dievler, Du lader som Du støder Dig derover, men er det ikke sant? Skulle vore Præster ikke kunde uddrive Dievlen, saa maatte de slet have gaaet i den sorte Skole, ja troer Du vel, at jeg og kan uddrive Dievle? jeg meener Russiske Dievle (see videre i det Kap. om den dyre Tid.) Du leer af os fordi vore Præster kaster Jord paa Ligene i Graven, men er det ei ugudeligt? Du, maa være en Rus, Hedning, Jøde, eller hvad Du være vil, betænk for alle Ting i Tide førend det kommer saa nær med Dig; thi der kan jeg sige Dig, at dersom Du lader Dig begraves uden at Præsten kaster Jord paa Dig, saa faer Du lige need i Die-

14

Velens Kløer, som skrevet staaer: Og den rige Mand opvognede i Helvede og pinen, og saae Abraham langt borte. Ved Du ikke: med Ont skal Ont fordrives, derfor skal Præsterne uddrive Dievelen af nyefødte Børn, og ved Jords Paakastelse forbyde onde Aander, at nærme sig til den Døde, har Du ikke nok mærket, at de kaster just 3 gange Jord paa den Døde, det skeer saa mæn ikke omsonst, som skrevet staaer: og de uddrive Dievle ved Beelzebul - Fuchsvandser. — Videre kan Du ikke lide, at Der udgives Karakterer, men det er i Sandhed en herlig Ting til at opmuntre, naar de bleve givne til fortiente Personer, og tillige indrettede efter Personernes Stand og Embeder, en Visiteur kunde for Ex. kaldes Contrabandit-Kaad ogsaa fremdeles enhver efter sin Fortieneste. Men nu! nu koger Blodet i mig, ak! min Lunge, Nyre og Tarme ere færdige at rævne, hvor skal jeg noksom kunde hævne mig paa Dig, Du Fripon! nu begynder Du at tale om vore Fruentimmer! ak hvor gierne maatte Du ønske at Du aldrig havde sagt det Du siger her. Gid jeg havde fat paa Dig, jeg skulde i en Hast Dreie Halsen om paa Dig, er det saaledes at tale om det smukke Kiøn, tag Dig kun i vare, at de, (jeg meener Fruentimmern) ikke faaer Dig fat, de vil hugge Dig i smaae Stykker og kaage fricasee paa Dig, har

15

man vel i sine Dage hørt saa uforskammet en Snak, at sige vore Fruentimmer ere foranderlige, ja om de end vare det, saa var det Politessen som drev dem dertil, som skrevet staaer: Man skal rette sig efter de Folk man er iblant, og den Tiid man lever i.— Kan Du vel med Dit hele Russiske Land fremvise den Skiønhed, som vi har i Mængde her, baade af Natur og Kunst-Skiønne, hvad smukkere end et vel proportioneret Fruentimmer paa 18 eller 19 Aar, iført Pragten fra Hoved til Fod, ligesom for i samme at ville fange de snue Mandfolk, jeg maa tilstaae de seer og ret nydelig ud; i hvor gammel jeg er, saa er jeg dog færdig ar blive gael derover, Gud hielpe mig i Hundedagene!) en deilig Fod, forskiønnet ved en Hæl af er Qvarteers Længde,

et Hoved-Tøi ungefær en halv, ja undertiden en heel Alen, gjør ei lidet til de deilige smaae Ansigtens Zirat, ja de tiener dem endog i Regn og Blæst til Skiul; hvilke fortreffelige Opfindelser, men det som allermeest forhøier vores ellers deilige Fruentimmer, er den allerkiereste Sminke; Ach! uforlignelige! umistelige Middel, til at forrødme de blege affaldne Kinder; en sort liden Skiønplet! hvor uundværlig! hvor fordeelagtig til at skiule en liden Feil. — Nu til det 12te Brev, Du siger: ar det Danske Publicum ei gider læst, men ar det er aabenbare Løgn, det kan Det eget

16

Exempel overbevise os om; thi 2 Dage efter at Dine Breve vare udkomne, var der alleride solgt 400 Exemplarer, skulde Publicum ingen Deel have have deri? Jo jeg kan lade Dig vide, at mange kiøber alt det, som siden Trykke-Frieheden er udkommen, hvoriblant jeg selv er; (see videre junior Philopatreas) hvoraf er solg 1000 Exemplarer, (hans Forsvar for Fanden, 1000 Dito,) er det ei aabenbare at beskylde Publicum urætfærdigen? Som ei allene læser, men endog vælger de beste Skrifter ar læse, for Exempel: Philopatreas, Junior Philopatreas, den forherede Dreng, Giedebukken, Forsvar for Fanden, Fandens Tale til Smauserne, og andre af samme Slags; seer Du da hvor skammelig Du har løiet, og er Du ikke bange for at blive straffet efter Loven , som siger: Skær eller hugger nogen forfærligviis eller af Foragt anden Mands Næse, Øre, Tunge, Haand, Fod, Finger eller deslige Lemmer, da bør han straffes paa Solmen sin Livs Tid, som skrevet staaer: Gak Du hen og gjør ligesaa. Mere herom en anden Tid.